

KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Odbor kultury a památkové péče
Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

Č. j.: JMK 39545/2017

Sp.zn.: S – JMK 6602/2017

Brno 10. 03. 2017

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor regionálního rozvoje, jako správní orgán věcně a místně příslušný podle ustanovení § 67 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovením § 10, § 11 zákona a § 67 č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, po provedeném správním řízení na základě žádosti Římskokatolické farnosti Předklášteří, se sídlem Ondřejova 1062, 666 02 Předklášteří, doručené Krajskému úřadu Jihomoravského kraje dne 13. 01. 2017, tímto v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů,

vydává

ve věci revize a konzervace stavu kamenného vstupního portálu, ostatních kamenných prvků (ostění oken, kružeb, opěráků, soklu, říms), základního restaurování vchodových dveří, revize dveří do sakristie, revize a konzervace stavu sousoší Getsemany kostela Nanebevzetí Panny Marie, který je součástí areálu národní kulturní památky Klášter cisterciáků Porta coeli v Předklášteří, situované na pozemku st. p. č. 1, k. ú. Předklášteří, okres Brno – venkov, prohlášené nařízením vlády č. 50/2010 Sb., v platném znění, toto

závazné stanovisko:

revize a konzervace stavu kamenného vstupního portálu, ostatních kamenných prvků (ostění oken, kružeb, opěráků, soklu, říms), základní restaurování vchodových dveří, revize dveří do sakristie, revize a konzervace stavu sousoší Getsemany kostela Nanebevzetí Panny Marie, jsou dle projektové dokumentace „Oprava kostela Nanebevzetí Panny Marie, NKP Předklášteří“, restaurátorské záměry, D 1.1. architektonicko stavební řešení, vypracované A77 ARCHITEKTI, Taussigova 21, 615 00 Brno, prosinec 2016, (předložené materiály jsou zpracovány společností pro obnovu památek Pastiglia, s. r. o., Bašty, 602 00 Brno, leden 2017), podle ustanovení § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů,

přípustné

za splnění následujících podmínek, které zajistí vlastník, určených v souladu s ustanovením § 10 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů:

1. Před zahájením restaurátorských prací bude způsob povrchové úpravy kamenných architektonických článků konzultován s odbornou organizací státní památkové péče (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně) a odsouhlasen orgánem státní památkové péče (Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor kultury a památkové péče). V návaznosti na kamenné prvky (opěráky, špalety, kružby) bude upravena celistvost fasády, aby tyto architektonické prvky nebyly konturovány násilně zaříznutou hranou omítkového souvrství.
2. Míra retuší a způsob obnovy polychromní malby pozadí, včetně povrchových úprav sochařské výzdoby sousoší Getsemany budou před zahájením restaurátorských prací konzultovány s odbornou organizací státní památkové péče (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně)

a odsouhlaseny orgánem státní památkové péče (Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor kultury a památkové péče).

3. Před zahájením restaurátorských prací sousoší Getsemany bude proveden doplňující průzkum salinity ve spodních částech, kde je patrné výrazné poškození působením vodorozpustných solí. Na základě výsledku průzkumu zasolení bude upřesněn způsob odsolení zasažených částí.
4. Na restaurování dveří hlavního vstupu a revizi dveří do sakristie bude zpracován restaurátorský průzkum a záměr obnovy, včetně technologií a materiálů. Restaurátorský průzkum a záměr obnovy bude předmětem samostatného správního řízení.
5. V případě, že práce bude provádět více restaurátorů s příslušným povolením, budou pro stejné situace všemi aktéry použity totožné restaurátorské materiály a technologie (systémy), včetně jejich totožného výrobce.
6. Práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány.
7. K předávání dokončeného díla budou přizváni zástupci odborné organizace státní památkové péče (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně) a orgánu státní památkové péče (Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor kultury a památkové péče).
8. V rámci ukončení akce bude odborné organizaci státní památkové péče (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně) odevzdán originál závěrečné restaurátorské zprávy.
9. Před zahájením restaurátorských prací bude svolána kontrolní prohlídka stavby, na kterou budou přizváni zástupci odborné organizace státní památkové péče (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně) a orgánu státní památkové péče (Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor kultury a památkové péče). Na vstupním jednání bude dohodnut harmonogram místních šetření za účelem sledování prací a případného upřesňování detailů, které se projeví během provádění prací.

Odůvodnění

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor regionálního rozvoje, obdržel žádost Římskokatolické farnosti Předklášteří, se sídlem Ondřejova 1062, 666 02 Předklášteří, o vydání závazného stanoviska ve věci revize a konzervace stavu kamenného vstupního portálu, ostatních kamenných prvků (ostění oken, kružeb, opěráků, soklu, říms), základního restaurování vchodových dveří, revize dveří do sakristie, revize a konzervace stavu sousoší Getsemany kostela Nanebevzetí Panny Marie, který je součástí areálu národní kulturní památky Klášter cisterciáček Porta coeli v Předklášteří, prohlášené nařízením vlády č. 50/2010 Sb., v platném znění.

Obsahem předložené dokumentace je zhodnocení stávajícího stavu dotčených částí architektury a stanovení návrhů obnovy.

Sousoší Getsemanské zahrady na hlavním průčelí – současný stav díla od posledního restaurování je vcelku dobrý. Povrch je pokryt prachovými depozity, na skalisku hnízdí ptáci a lokálně jsou sochy znečištěny trusem. Nejvíce poškozeny jsou ruce Krista a křídlo anděla v pravém horním rohu. Jde o doplňky modelované v roce 1976. Dále je narušena část terénu pod klečícím Kristem a navazující omítka hrany niky. Je to místo, které je nejvíce namáháno srážkovou vodou. Zde chybí finální povrchová úprava z roku 1999 a štuková hmota se rozpadá. Malba na pozadí je v dobrém stavu, bez výrazných defektů. Pouze na několika místech je nutné provést drobnou retuš mechanických poškození.

Stav díla nevykazuje rozsáhlá poškození, je navrženo u sochařské výzdoby provést mechanické očištění od prachových depozitů, upevnit uvolněné ruce Krista injektáží, doplnit chybějící prsty na ruce Krista a části křídla andílka (modelace štukovou hmotou na bázi románského cementu VICAT). Dále je navržen průzkum zasolení poškozeného místa v přední části terénu. V případě zvýšených koncentrací solí má být provedeno odsolení (zábal destilovanou vodou v buničině). Poté má být doplněno poškozené místo vápenným štukem, provedeny retuše povrchové úpravy (KEIM Restauro Lazur) a hydrofobizace namáhaných míst esterem kyseliny křemičité. U malby má být provedeno mechanické očištění od prachových depozitů (střídou chleba, houbou Wishab). Oprava poškozených tmelů na hranici omítky a malby má být provedena vápenným tmelem Vapo, lokální retuš Fixáž Primalem SF 016, max. v koncentraci do 3%“.

Kamenné architektonické prvky fasády – římsy, opěráky, okenní špalety, kružby a portál u hlavního vstupu se sochařskou výzdobou

Portál architektura i sochařská výzdoba portálu vykazují po patnácti letech od posledního komplexního restaurátorského zásahu velmi dobrý stav. Drobná poškození se objevují v ploše omítky mezi portálem a klenebním žebrem. Samotný kámen je nejvíce narušen na exponovaných plochách, tzn. v částech, které předstupují před líc západního průčelí a ve spodních partiích, kde je zřejmá výrazná dotace vlhkostí. Části vnějších ploch jsou porostlé vegetací nižších rostlin. Poškození jsou zřejmá zejména na tmelech a historických, či novodobých doplňcích.

Vzhledem ke kvalitně provedenému restaurátorskému zásahu z let 2000 až 2002 není nutné provádět celkové restaurování, ale pouze částečnou rekonzervaci a očištění povrchu. Má být očištěn celý povrch od prachových depozitů, a to pouze stlačeným vzduchem, případně jemnými kartáčky. Má dojít k odstranění prasklých a odpadajících doplňků a tmelů v soklové části. Má být zjištěna míra zasolení kamene v soklových partiích a v návaznosti na výsledky zkoušek mají být provedeny odsolovací procesy zábalu buničinou s destilovanou vodou. Doplnění tmelů má být provedeno pouze v místech, kde byly provedeny při posledním restaurátorském zásahu. Bude provedena injektáž drobných prasklin na architekturu (Ledan, Vapoinjekt, CalXNova) a korekce retuší, a to pouze v místech, kde jsou retuše z posledního restaurování narušeny povětrnostními vlivy. U všech postupů má být použita totožná technologie jako při restaurování v roce 2001.

Římsy, okenní špalety, kružbové okno a svislé plochy opěrných pilířů nevykazují zásadní poškození. Nejvíce jsou namáhány partie umístěné ve spodních partiích architektury – sokl, případně šikmé plochy opěrných pilířů. Tedy místa extrémně namáhaná povětrnostními vlivy a vztlínající vlhkostí. Zde dochází k největšímu úbytku hmoty kamene a jeho povrch je porostlý vegetací nižších rostlin. Dalšími problematickými jevy jsou starší opravy, prováděné tmely na bázi cementu. Tyto doplňky (zejména ve spárách a prasklinách) jsou pohledově rušivé a z technologického hlediska nevhodné.

Jsou navrženy laboratorní analýzy zasolení v soklových partiích a v místech namáhaných dešťovou vodou a v návaznosti na výsledky zkoušek mají být provedeny odsolovací procesy zábalu buničinou s destilovanou vodou. Povrch má být očištěn, biocidně ošetřen a mají být odstraněny starší opravy, které poškozují originál. Hornina má být zpevněna a chybějící části doplněny umělým kamenem. Má být provedena oprava spárování a retuše.

Dveře hlavního vstupu mohutná dvoukřídlá vrata s nadsvětlíkem, který tvoří zasklená část v rámu a předsazená zdobná mříž. Vrata jsou z vnější strany pobita plechem s ozdobami a z vnitřní strany jsou dřevěné rámové konstrukce s kazetami. Historický zámek je kazetový z 19. století. Plech je proveden v červené barvě, ozdoby žlutozelené, vnitřní strana je fládrovaná. Ve spodní části je přidán nový bezpečnostní zámek. Na vnější straně jsou patrná poškození zdobení, kdy jsou některá zakončení ulomená a chybí. Na vnitřní straně jsou zřejmá mechanická poškození vzniklá provozem. Stratigrafický průzkum, včetně makrofoto, prokázal dochování pouze stávající povrchové úpravy. Nebyly nalezeny žádné starší vrstvy, což nasvědčuje radikální opravě během rekonstrukce kostela ve 20. století.

V dokumentaci je navrženo vysazení křídel a nadsvětlíku a osazení provizorní výplně. Křídla a nadsvětlík mají být převezeny do restaurátorské dílny. Oprava nadsvětlíku má být provedena podle záměru Petra Jandy z roku 2013. Z fládrování mají být odstraněny nečistoty a lakové vrstvy. Má být provedeno tmelení mechanických poškození a spárování (povrchová úprava tmelů). Má být provedeno opakovaný nátěr

fungicidním a insekticidním prostředkem, včetně petrifikace spodní části (Paraloid), retuše fládrování (Herbol). Z vnější strany je navrženo odstranění povrchových úprav, antikorozi ošetření, demontáž zdobných prvků, povrchová úprava ve stávající barevnosti, oprava drobných poškození kování a doplnění chybějících prvků výzdob, demontáž mříže, odstranění nátěrů, antikorozi ošetření (zinkování), obnovení barevnosti a pozlacení svatozáře dle stávajícího stavu, revize stavu zámku, úprava bezpečnostního zámku do přijatelné vizuální podoby a osazení zpět na původní místo.

Dveře do sakristie jednokřídlé dveře rámové konstrukce s kazetami. Historický zámek je doplněn novým bezpečnostním. Spodní lišta je doplněna novou, pravděpodobně z důvodu velkého poškození spodní strany, práh je novodobý. Rámová konstrukce nevykazuje vyjma spodní hrany zásadní poškození, kazety mají vertikální praskliny. Spodní závěs je dnes ukotven skrz kamenné ostění. Povrch dveří je mořen hnědou barvou.

Je navrženo vysazení dveří, odvoz do restaurátorské dílny a osazení provizorní výplně, očištění od nečistot, výměna spodní lišty rámové konstrukce, vytmelení a vyšpánování prasklin v kazetách, opakovaný nátěr fungicidním a insekticidním prostředkem, povrchová úprava nátěrem stávajícího odstínu (Herbol), revize stavu zámku a úprava bezpečnostního zámku do přijatelné vizuální podoby.

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor regionálního rozvoje, si v řízení vyžádal v souladu s ustanovením § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, písemné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, jako odborné organizace státní památkové péče, které mu bylo doručeno dne 01. 03. 2017 pod č. j. NPÚ 371/5984/2017.

Po obdržení písemného vyjádření byl účastník řízení ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, písemně vyzván k vyjádření se k podkladům pro vydání závazného stanoviska a k nahlédnutí do spisu dle ustanovení § 38 výše citovaného zákona. Účastník řízení svého práva dne 10. 03. 2017 využil a nevzněl připomínky k podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění ani nenavrhoval jeho doplnění.

Z obsahu písemného vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně a ze skutečností známých mu z jeho úřední činnosti (zejména z pravidelných kontrolních prohlídek stavby), Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor kultury a památkové péče, dospěl k závěru, že revize a konzervace stavu kamenného vstupního portálu, ostatních kamenných prvků (ostění oken, opěráků, kružeb, soklu, říms), základní restaurování vchodových dveří, revize dveří do sakristie, revize a konzervace stavu sousoší Getsemany kostela Nanebevzetí Panny Marie, který je součástí areálu Kláštera cisterciáků Porta coeli v Předklášteří, jsou z hlediska zájmů sledovaných orgány státní památkové péče přípustné a stanovil v souladu s ustanovením § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění a ustanovením § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, základní podmínky, za nichž lze ve věci postupovat.

Správní orgán se s podmínkami uvedenými ve vyjádření odborné organizace ztotožnil a promítl je do výroku rozhodnutí.

Zdůvodnění podmínek:

Ad. 1. – 2. Požadavek na odsouhlasení způsobu povrchové úpravy kamenných prvků a povrchové úpravy malby a sochařské výzdoby před prováděním těchto prací, plyne z nezbytnosti upřesnění koncepce obnovy ze strany pracovníků státní památkové péče. Tato nebyla v rámci příprav projektové dokumentace stanovena, neboť vlastník ani zpracovatel předložené projektové dokumentace a předloženého záměru plánované práce a postupy se zástupci odborné organizace a orgánu státní památkové péče, zejména v oblasti restaurátorských prací předem nekonzultovali.

Ad. 3. Předpokladem pro stanovení metody restaurování je poznání předmětu ochrany a stavu díla. K získání potřebných informací je nutný přiměřený průzkum, a to adekvátními metodami s využitím soudobých technických možností. Teprve na základě důkladného restaurátorského průzkumu lze stanovit koncepci obnovy a zpracovat návrh na restaurování včetně materiálů a technologií. Průzkumová zpráva – protokol – musí být srozumitelný i pro třetí osoby a jasně strukturován. V konkrétním případě se jedná o způsob odsolování narušené modelace z vápenného štku.

Ad. 4. V případě restaurátorské obnovy dveří hlavního vstupu a dveří do sakristie nelze předložený materiál chápat jako výchozí podklad pro vlastní realizaci, a to zejména v případě návrhu obnovy dveří hlavního vstupu. Předložený materiál nesplňuje svou výpovědní hodnotou požadavky kladené na provedení restaurátorského průzkumu natolik, aby na základě zjištění z provedeného průzkumu plynoucích, mohla být srozumitelně a jednoznačně stanovena koncepce restaurátorského zásahu a tudíž i postup restaurátorských prací, včetně technologií a materiálů.

Ad. 5. Požadavek na použití totožných materiálů v případě realizace prací více restaurátory (stejná materiálová škála včetně jednoho výrobce) vychází z nutnosti zajistit stejné výchozí fyzikálně-chemické vlastnosti dílčích částí (logických celků) památky včetně zajištění stejného předpokladu stárnutí. Zároveň je nutné zajistit jasnou a stejnoměrnou výchozí situaci pro další restaurování v budoucnu.

Ad. 6. Dokumentační povinnost rovněž plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Ad. 7. Požadavek na předání dokončeného díla plyne z potřeby zjištění, zda byly práce ukončeny ve smyslu platného závazného stanoviska (rozhodnutí). Vzhledem ke skutečnosti, že přijímajícím je vesměs laická osoba, je žádoucí odborné posouzení, včetně doporučení k převzetí díla, či naopak upozornění na případné nedodělky a nedostatky. Toto posouzení může být též chápáno jako součást kompenzace vlastníkovi památky a zvýšení jeho právních jistot. Přítomnost orgánu státní památkové péče je žádoucí, aby v případě sporů mohl být zajištěn další postup ve prospěch zachování hodnot kulturní památky.

Ad. 8. Požadavek na odevzdání Závěrečné restaurátorské zprávy zástupci odborné organizace státní památkové péče má oporu § 14 výše odst. 9 výše uvedeného zákona. Další doporučení vycházejí z praxe restaurování v rámci památkové péče. Je žádoucí, aby závěrečná restaurátorská zpráva byla zcela průkazná a měla náležitou vypovídací hodnotu. Restaurátorská zpráva je totiž svou povahou historickým pramenem k památce (dílu) před restaurátorským zákrokem a sumarizuje provedené práce včetně záznamu použitých technologií.

Ad. 9. Požadavek na svolávání kontrolních dnů má oporu v § 28 odst. 2 písm. f) a § 32 odst. 2 písm. g) zákona č. 20 /1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, kde je stanoven Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru kultury a památkové péče, výkon dozoru při obnově národních kulturních památek z hlediska státní památkové péče a odborné organizaci státní památkové péče stanoveno zabezpečení odborného dohledu nad prováděním komplexní péče o kulturní památky. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče.

Ve výrokové části rozhodnutí nebyla zohledněna následující podmínka uplatňovaná Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Brně, v jeho písemném vyjádření:

Podmínka č. 1 – „restaurování bude provádět osoba oprávněná v souladu s platnou legislativou, tedy držitel povolení MK ČR pro restaurování sochařských uměleckých děl ze štku, restaurování uměleckořemeslných děl z kamene a restaurování uměleckých sochařských děl z kamene“.

Vzhledem ke skutečnosti, že povinnost je stanovena právním předpisem, nelze o ní rozhodovat ve správních řízeních a požadovat její splnění podmínkou závazného stanoviska orgánu státní památkové péče.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení, a to k Ministerstvu kultury podáním učiněným u Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne, kdy bylo nedoručené a uložené usnesení připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Petr Fedor
vedoucí odboru

Počet listů rozhodnutí: 3
Počet příloh/listů příloh: 0

Rozdělovník:

Účastník řízení: Římskokatolická farnost Předklášteří, Ondřejova 1062, 666 02 Předklášteří

Na vědomí: Národní památkový ústav, ú. o. p. v Brně, nám. Svobody 8, 601 54 Brno
spis